

Warszawa, dnia 18 stycznia 2016 r.

Poz. 70

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 7 stycznia 2016 r.

w sprawie wprowadzenia w 2016 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539 oraz z 2015 r. poz. 266 i 470) zarządza się, co następuje:

§ 1. W 2016 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”, który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się do finansowania kosztów działań wymienionych w ust. 8 załącznika do rozporządzenia podjętych od dnia 1 stycznia 2016 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *K. Jurgiel*

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1906).

**PROGRAM MAJĄCY NA CELU WCZESNE WYKRYCIE ZAKAŻEŃ WIRUSEM
WYWOŁUJĄCYM AFRYKAŃSKI POMÓR ŚWIŃ I POSZERZENIE WIEDZY NA TEMAT TEJ CHOROBY
ORAZ JEJ ZWALCZANIE**

1. Identyfikacja programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: afrykański pomór świń (African swine fever – ASF)

Okres realizacji: 1 stycznia – 31 grudnia 2016 r.

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego afrykańskiego pomoru świń

W 2007 r. wirus afrykańskiego pomoru świń (ASF) rozprzestrzenił się z pierwotnego ogniska w Gruzji na terytorium Europy Wschodniej. Wirus prawdopodobnie został przeniesiony przez odpady kuchenne użyte do karmienia świń, pochodzące ze statku płynącego z Afryki, który zawiązał do portu w Poti (Gruzja). Po wprowadzeniu wirusa ASF na kontynent europejski, choroba ta bardzo szybko rozprzestrzeniła się na terytorium Armenii, Azerbejdżanu oraz Federacji Rosyjskiej. W sierpniu 2012 r. ognisko tej choroby zostało stwierdzone w południowo-wschodniej części Ukrainy. W czerwcu 2013 r., białoruskie władze weterynaryjne potwierdziły wykrycie ASF we wsi Czapuń w obwodzie grodzieńskim, 170 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską oraz w Witebsku w północno-wschodniej części Białorusi, 450 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską. W styczniu 2014 r. na terytorium Litwy stwierdzono 2 przypadki wirusa ASF u dzików, natomiast w dniu 17 lutego 2014 r. potwierdzono pierwszy przypadek wirusa ASF u dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Łącznie od dnia 17 lutego 2014 r. do dnia 30 października 2015 r. stwierdzono 77 przypadków ASF u dzików oraz 3 ogniska ASF u świń – wszystkie zlokalizowane w pobliżu granicy z Białorusią na obszarze trzech powiatów – sokólskiego, białostockiego i hajnowskiego w województwie podlaskim. W latach 2014-2015 stwierdzono ogniska oraz przypadki ASF u dzików na terytorium Litwy, Łotwy i Estonii. Istnieje duże prawdopodobieństwo dalszego szerzenia się wirusa ASF, w szczególności wśród zwierząt

wolno żyjących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz w państwach nadbałtyckich, z uwagi na duże kompleksy leśne na granicy między państwami nadbałtyckimi a Białorusią, oraz znaczący ruch osobowy i tranzytowy między tymi państwami, zwiększający ryzyko nielegalnego przewiezienia produktów żywnościowych skażonych wirusem lub przeniesienia wirusa przez środki transportu lub podróży.

Od 2011 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są prowadzone badania laboratoryjne w kierunku wykrycia ASF. Badania te były prowadzone w pasie przygranicznym o szerokości 40 km (wzdłuż granicy północnej z Obwodem Kaliningradzkim i wschodniej z Litwą, Białorusią i Ukrainą) obejmującym części województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, mazowieckiego i podkarpackiego. Próbkę były pobierane od padłych świń (na podstawie analizy ryzyka) oraz padłych i odstrzelonych dzików. Od lipca 2013 r. na obszarze położonym w strefie I, a od października 2013 r. na obszarze położonym w strefie II i III badania laboratoryjne w kierunku wykrycia ASF były prowadzone zgodnie z programem wprowadzonym w życie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń oraz poszerzenie wiedzy na temat ryzyka wystąpienia tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 115).

W 2014 r. były kontynuowane badania w kierunku wykrycia ASF, zgodnie z programem wprowadzonym w życie rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 996).

Liczba wykonanych badań laboratoryjnych oraz otrzymanych wyników dodatnich, w ramach realizacji programu w latach 2013–2014, została opisana w ust. 6.2.

W 2015 r. program był realizowany na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie wprowadzenia w 2015 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 316 i 2196).

3. Opis programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie

Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie, zwany dalej „programem”, przewiduje środki, których celem jest wzmocnienie ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed ASF.

W związku z niekorzystnym rozwojem sytuacji związanej z ASF w państwach graniczących od wschodu z Unią Europejską, program przewiduje monitorowanie ASF zarówno u dzików, jak i u świń w celu skutecznego przeciwdziałania rozprzestrzenieniu się tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej oraz środki przewidziane dla zwalczania choroby.

Program jest realizowany w 2016 r. i stanowi kontynuację programu realizowanego na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie wprowadzenia w 2015 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z późn. zm.), ASF należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej program jest wprowadzany w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw rolnictwa, po jego zatwierdzeniu przez Komisję Europejską.

Szacowane ogólne koszty realizacji programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r. wyniosą 14 635 068,27 zł (3 631 790,54 euro). Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu, Rzeczypospolita Polska będzie występowała z wnioskiem o współfinansowanie programu w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych w wysokości 13 996 248,75 zł (3 473 260,05 euro). Wszystkie szacunkowe koszty programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych

zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2016, w ramach limitu wydatków budżetowej części 83 – rezerwy celowe oraz w części 85 – budżety wojewodów.

Szacunkowe koszty realizacji programu w 2016 r., wyrażone w złotych zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w wytycznych Ministra Finansów z dnia 6 października 2015 r. dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2015 r.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwa celowa przeznaczona na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, oraz w części 85 – budżety wojewodów, działu 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdziału 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

3.1. Cel programu

Celem programu jest wzmocnienie ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i terytorium Unii Europejskiej przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF. Program obejmuje działania nakierowane na zwalczanie oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, w tym:

- 1) badania laboratoryjne w kierunku wykrycia ASF przeprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zakup kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz dzików;
- 3) sfinansowanie budowy odłowni żywołownych do łapania dzików, które następnie będą podlegały odstrzałowi;
- 4) ubój lub zabicie świń na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami lub obszarze ochronnym, które zostały określone w ust. 3.2.1, w przypadku wystąpienia ASF u dzików (na podstawie art. 44 ustawy z dnia

- 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt);
- 5) działania powiatowego lekarza weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia ASF, przeprowadzane zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (nadzór bierny);
  - 6) pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF lub przeprowadzanie kontroli gospodarstw w zakresie spełniania wymagań związanych z bioasekuracją, przez powiatowego lekarza weterynarii (nadzór czynny nad gospodarstwami) na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami lub obszarze ochronnym, określonych w ust. 3.2.1;
  - 7) unieszkodliwienie tusz dzików, które nie mogą być zagospodarowane przez myśliwych na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami lub obszarze ochronnym;
  - 8) zakup środków dezynfekcyjnych dla myśliwych i pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, do przeprowadzania dezynfekcji miejsca odstrzału dzików lub miejsca, w którym dokonano patroszenia dzika;
  - 9) wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Białorusią i Ukrainą;
  - 10) prowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną:
    - a) kampanii informacyjnej dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także rolników, myśliwych, władz samorządowych oraz społeczeństwa, obejmującej rozpowszechnienie informacji o:
      - zagrożeniu ASF tak, aby te podmioty niezwłocznie zawiadamiały o podejrzeniu wystąpienia ASF zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt,
      - pierwszych objawach zakażenia wirusem ASF,

- sposobie zawiadamiania właściwych organów o podejrzeniu wystąpienia ASF,
  - ryzyku, jakie niesie wprowadzanie produktów wieprzowych do gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnie, w tym w szczególności wprowadzanie produktów pochodzenia wieprzowego z zagranicy,
  - metodach bezpiecznego unieszkodliwiania padłych dzików lub dopuszczalnych sposobach zagospodarowania odstrzelonych dzików,
  - obowiązku zawiadamiania odpowiedniego organu o każdym przypadku znalezienia padłego dzika,
  - wymaganiach dotyczących bioasekuracji,
- b) szkoleń dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego, pasz oraz rolników i myśliwych, mających za zadanie przekazanie wiedzy na temat ASF.

3.2. Realizacja programu

3.2.1. Podział terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na obszary według kryterium zagrożenia wystąpieniem wirusa ASF

Obszar zagrożenia oraz objęty ograniczeniami

Obszar wymieniony w części III ust. 4 załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylającej decyzję wykonawczą 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63, z późn. zm.), zwanej dalej „decyzją 2014/709/UE”, stanowi „obszar zagrożenia”, a obszar wymieniony w części II ust. 4 załącznika do tej decyzji stanowi „obszar objęty ograniczeniami”.

Obszar ochronny

Obszar obejmujący powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione w części I ust. 4 załącznika do decyzji 2014/709/UE, stanowi „obszar ochronny”.

Liczbę stad oraz pogłowie świń na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba stad oraz pogłowie świń na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym, podział na obszary według stanu na dzień 30 października 2015 r. (dane Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 31 marca 2015 r.)

Obszar	Województwo	Powiat	Gmina	Liczba świń	Liczba stad
Obszar zagrożenia	podlaskie	białostocki	Gródek	40	13
	podlaskie	białostocki	Michałowó	246	33
	podlaskie	sokólski	Krynki	104	12
	podlaskie	sokólski	Kuźnica	282	43
	podlaskie	sokólski	Sokółka	812	142
	podlaskie	sokólski	Szudziałowó	622	74
Razem				2 106	317
Obszar objęty ograniczeniami	podlaskie	augustowski	Lipsk	1 530	227
	podlaskie	augustowski	Płaska	59	13
	podlaskie	białostocki	Czarna Białostocka	558	29
	podlaskie	białostocki	Supraśl	25	5
	podlaskie	białostocki	Wasilków	156	8
	podlaskie	białostocki	część gminy Zabłudów (północno-wschodnia część gminy ograniczona drogą nr 19 i – na jej przedłużeniu – drogą nr 685)	6 016*	49*
	podlaskie	sejneński	Giby	2 060	116
	podlaskie	sejneński	Sejny, miasto Sejny	16 675	311

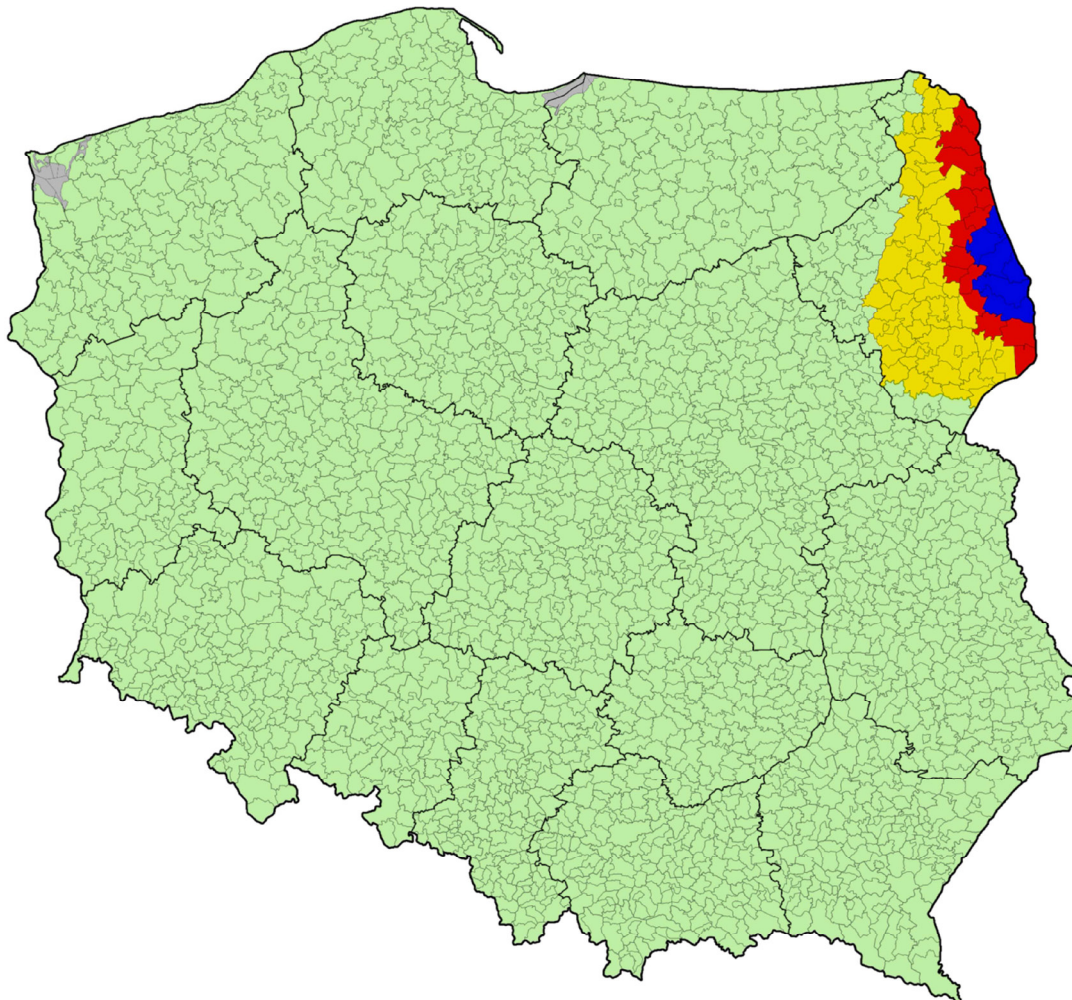
	podlaskie	sokólski	Dąbrowa Białostocka	7 946	450
	podlaskie	sokólski	Janów	3 850	142
	podlaskie	sokólski	Nowy Dwór	2 337	221
	podlaskie	sokólski	Sidra	1 322	128
	podlaskie	hajnowski	Białowieża	0	0
	podlaskie	hajnowski	Narew	446	34
	podlaskie	hajnowski	Narewka	31	11
	Razem			43 011	1 744
Obszar ochronny	podlaskie	augustowski	Augustów, miasto Augustów	3 108	92
	podlaskie	augustowski	Bargłów Kościelny	666	95
	podlaskie	augustowski	Nowinka	215	37
	podlaskie	augustowski	Sztabin	544	115
	podlaskie	białostocki	Choroszcz	3 514	61
	podlaskie	białostocki	Dobrzyniewo Duże	201	18
	podlaskie	białostocki	Juchnowiec Kościelny	3 419	71
	podlaskie	białostocki	Łapy	9 231	95
	podlaskie	białostocki	Poświętne	44 116	113
	podlaskie	białostocki	Suraż	1 341	54
	podlaskie	białostocki	Turośń Kościelna	1 231	73
	podlaskie	białostocki	Tykocin	1 702	97
	podlaskie	białostocki	część gminy Zabłudów (południowo-zachodnia część gminy ograniczona drogą nr 19 i – na jej przedłużeniu – drogą nr 685)	6 016*	49*
	podlaskie	białostocki	Zawady	194	23
	podlaskie	Białystok	miasto Białystok	61	6
	podlaskie	bielski	Bielsk Podlaski	10 064	130
podlaskie	bielski	Boćki	1 187	52	

podlaskie	bielski	Brańsk	5 934	136
podlaskie	bielski	Orla	13 489	35
podlaskie	bielski	Rudka	177	17
podlaskie	bielski	Wyszki	3 878	99
podlaskie	hajnowski	Czeremcha	33	10
podlaskie	hajnowski	Czyże	306	43
podlaskie	hajnowski	Dubicze Cerkiewne	1 508	37
podlaskie	hajnowski	Hajnówka	2 565	44
podlaskie	hajnowski	Kleszczele	115	37
podlaskie	hajnowski	Narew	446	34
podlaskie	moniecki	Goniądz	8 965	129
podlaskie	moniecki	Jasionówka	4 333	113
podlaskie	moniecki	Jaświły	5 286	248
podlaskie	moniecki	Knyszyn	6 784	68
podlaskie	moniecki	Krypno	844	40
podlaskie	moniecki	Mońki	34 496	352
podlaskie	moniecki	Trzcianne	3 051	187
podlaskie	sejneński	Krasnopol	4 870	172
podlaskie	sejneński	Puńsk	8 628	149
podlaskie	siemiatycki	Dziadkowice	5 626	99
podlaskie	siemiatycki	Grodzisk	1 997	100
podlaskie	siemiatycki	Milejczyce	78	6
podlaskie	sokólski	Korycin	3 516	118
podlaskie	sokólski	Suchowola	4 025	260
podlaskie	suwalski	Raczki	7 633	178
podlaskie	suwalski	Rutka-Tartak	2 405	87
podlaskie	suwalski	Suwałki	11 800	128
podlaskie	suwalski	Szypliszki	4 584	125

podlaskie	Suwałki	miasto Suwałki	1 336	20
podlaskie	wysokomazowiecki	Ciechanowiec	2 466	72
podlaskie	wysokomazowiecki	Klukowo	1 634	23
podlaskie	wysokomazowiecki	Kobylin-Borzymy	4 740	45
podlaskie	wysokomazowiecki	Kulesze Kościelne	2 664	25
podlaskie	wysokomazowiecki	Nowe Piekuty	1 846	18
podlaskie	wysokomazowiecki	Sokoły	5 363	49
podlaskie	wysokomazowiecki	Szepietowo	6 567	48
podlaskie	wysokomazowiecki	Wysokie Mazowieckie, miasto Wysokie Mazowieckie	6 998	116
podlaskie	zambrowski	Rutki	3 829	75
Razem			271 179	4 689

* Dane dotyczą całej gminy Zabłudów w powiecie białostockim.

Mapa 1 – Mapa Rzeczypospolitej Polskiej z zaznaczonymi obszarami (kolor granatowy – obszar zagrożenia, kolor czerwony – obszar objęty ograniczeniami, kolor żółty – obszar ochronny, kolor zielony – powiaty lub części powiatów położone poza ww. obszarami), według stanu na dzień 30 października 2015 r.

Obszar województwa podlaskiego, w którym znajdują się obszar zagrożenia, obszar objęty ograniczeniami i obszar ochronny, charakteryzuje się stosunkowo niskim pogłowiem świń (głównie są to małe gospodarstwa przyzagrodowe). Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej położonym poza ww. obszarami największe pogłowia świń jest notowane w województwie wielkopolskim, mazowieckim, kujawsko-pomorskim i łódzkim. Szczegółowe dane dotyczące liczby stad oraz pogłowia świń, z podziałem uwzględniającym wielkość gospodarstw w poszczególnych województwach, zostały podane w ust. 4.4.2.

3.2.2. Kontrola stanu zdrowia świń i pobieranie próbek na obszarach wyznaczonych zgodnie z ust. 3.2.1

Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami

Na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami wprowadza się środki zwalczania choroby zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także monitorowanie zdrowia świń i dzików. W ramach programu posiadacze świń są obowiązani, uwzględniając § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.), do codziennego kontrolowania stanu zdrowia świń (rano i wieczorem) i niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta), o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia ASF, zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2014 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W związku z wystąpieniem ASF na obszarze zagrożenia oraz na obszarze objętym ograniczeniami obowiązują nakazy określone w § 1 ust. 1 oraz zakazy określone w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 711).

Zgodnie z § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny (Dz. U. z 2015 r. poz. 392, z późn. zm.), w przypadku wprowadzenia ograniczeń wynikających z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, dopuszcza się ubój w gospodarstwie objętym ograniczeniem, jeżeli ograniczenie to zostało wprowadzone w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa trzeciego, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że były one utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem, a ponadto gdy:

- 1) świnie te zostaną poddane badaniu przedubojowemu przeprowadzonemu w sposób określony w części A rozdziału IV sekcji IV załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 75), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 854/2004”;
- 2) mięso pozyskane w wyniku uboju tych świń zostanie poddane badaniu poubojowemu.

W przypadku uboju świń w celu produkcji mięsa na użytek własny próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF są pobierane przez urzędowego lekarza weterynarii przy przeprowadzaniu badania przedubojowego świń lub badania poubojowego mięsa z tych świń, w przypadku gdy ubój świń jest dokonywany w gospodarstwie położonym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wymienionym w części:

- 1) III załącznika do decyzji 2014/709/UE;
- 2) II załącznika do decyzji 2014/709/UE – jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń.

W trakcie badania przed- lub poubojowego w rzeźni, urzędowy lekarz weterynarii zwraca uwagę na charakterystyczne dla ASF zmiany, a w przypadku podejrzenia wystąpienia ASF pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF.

Poza działaniami opisanymi powyżej, w każdym przypadku zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej przez posiadacza świń o padłej sztuce lub o podejrzeniu wystąpienia ASF jest przeprowadzane badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała lub badanie sekcyjne świń znajdujących się w stadzie, a w razie konieczności są pobierane próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji Komisji 2003/422/WE z dnia 26 maja 2003 r. zatwierdzającej podręcznik diagnostyczny dotyczący afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. WE L 143 z 11.06.2003, str. 35; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 39, str. 59), zwaney dalej „decyzją 2003/422/WE”.

W gospodarstwach utrzymujących świnie powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dwa razy w roku, w możliwie równych odstępach czasu (nie krótszych niż 4 miesiące), kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała, zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji 2003/422/WE, oraz kontrolę przestrzegania:

- 1) zakazów i nakazów, o których mowa w § 1 i § 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, oraz obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 tego rozporządzenia, z tym, że w przypadku:
  - a) stwierdzenia niewykonania nakazów i zakazów, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1, 3–6, § 2 ust. 1 oraz niespełnienia obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkową kontrolę przestrzegania zakazów i nakazów, o których mowa powyżej, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała,
  - b) przemieszczania świń z gospodarstw położonych na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia, niezgodnie z § 4 ust. 2 pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, poza te obszary, świnie zostają poddane badaniu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 tego rozporządzenia;
- 2) wymagań dotyczących bioasekuracji, o których mowa w ust. 6 załącznika do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia „Programu bioasekuracji mającego na celu zapobieganie szerzeniu się afrykańskiego pomoru świń” na lata 2015–2018 (Dz. U. poz. 517) – na obszarze określonym w § 1 tego rozporządzenia, z tym, że w przypadku niespełniania przez gospodarstwo wymagań, o których mowa w ust. 6 załącznika do tego rozporządzenia, powiatowy lekarz weterynarii wydaje decyzję, o której mowa w ust. 8 załącznika do tego rozporządzenia.

Na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF:

- 1) o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, a w szczególności od świń:
  - a) padłych, u których nie można wykluczyć zakażenia wirusem ASF,
  - b) które wykazują nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których niemożliwe jest postawienie diagnozy,
  - c) mających:
    - objawy chorobowe wraz z gorączką lub
    - gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;
- 2) od świń, o których mowa w § 2a ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny, gdy ubój świń jest dokonywany w gospodarstwie położonym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wymienionym w części:
  - a) III załącznika do decyzji 2014/709/UE,
  - b) II załącznika do decyzji 2014/709/UE – jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń.

Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, od każdego dzika odstrzelonego lub znalezionego martwego (w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych) na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami lub dostarczonego do położonego na tych obszarach punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W przypadku dzików odstrzelonych niewykazujących żadnych objawów chorobowych dopuszcza się pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF przez

myśliwych, którzy zostaną przeszkoleni w wyniku dostarczenia przez powiatowego lekarza weterynarii myśliwym oraz kołom łowieckim wytycznych, a także ulotek, zgodnie z ust. 3.7.

Każda tusza odstrzelonego dzika powinna być oznakowana znakiem zawierającym numer kolejny tuszy, numer koła łowieckiego, miejscowość i datę pozyskania tuszy.

Myśliwi, pracownicy Służby Leśnej, Straży Granicznej oraz osoby mające kontakt z martwymi dzikami mają obowiązek zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików. Na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia myśliwi przekazują na piśmie właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii informację o terminach planowanych polowań lub liczbie polowań, które mają zostać przeprowadzone w określonym przedziale czasowym.

Każdy odstrzelony dzik na obszarze zagrożenia oraz na obszarze objętym ograniczeniami jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze:

- 1) punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub
- 2) innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W punktach i zakładach, o których mowa powyżej, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się wirusa ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza oględziny tuszy, zwracając uwagę na zmiany chorobowe, które mogą wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików,

- 2) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym sierść i skóra, w przypadku których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF,
  - 3) narogi i patrochy i inne części ciała odstrzelonego chorego dzika
- na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia są kwalifikowane jako materiał kategorii 1 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009.

Patrochy odstrzelonego dzika na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami są kwalifikowane jako materiał kategorii 2 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1069/2009.

Tusze odstrzelonych dzików na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami, bez patrochów, w przypadku których uzyskano ujemne wyniki badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF, a które nie są przeznaczone do spożycia przez ludzi, są zakwalifikowane jako materiał kategorii 3 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1069/2009.

W przypadku wysyłania poza obszar zagrożenia produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego otrzymanych ze świń pochodzących z obszarów wymienionych w części III i IV załącznika do decyzji 2014/709/UE stosuje się § 10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Obszar ochronny

Na obszarze ochronnym wprowadza się środki zwalczania choroby zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także monitorowanie zdrowia świń i dzików. W ramach programu posiadacze świń są obowiązani, uwzględniając § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, do codziennego kontrolowania stanu zdrowia świń (rano i wieczorem), i niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta (burmistrza, prezydenta

miasta), o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia ASF, zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2014 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W związku z wystąpieniem ASF, na obszarze ochronnym obowiązują nakazy określone w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń i zakazy z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia.

Zgodnie § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny, w przypadku wprowadzenia ograniczeń wynikających z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, dopuszcza się ubój w gospodarstwie objętym ograniczeniem, jeżeli ograniczenie to zostało wprowadzone w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa trzeciego, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że były one utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem, a ponadto gdy:

- 1) świnie te zostaną poddane badaniu przedubojowemu przeprowadzonemu w sposób określony w części A w rozdziale IV w sekcji IV załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 2) mięso pozyskane w wyniku uboju tych świń zostanie poddane badaniu poubojowemu.

Próbki do badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF pobiera się przy przeprowadzaniu badania przedubojowego świń albo badania poubojowego mięsa z tych świń – w przypadku gdy istnieje podejrzenie wystąpienia tej choroby.

W trakcie badania przedubojowego lub poubojowego w rzeźni, lekarz weterynarii zwraca uwagę na charakterystyczne dla ASF zmiany, w przypadku podejrzeń pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF.

Poza działaniami opisanymi powyżej, w każdym przypadku zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej przez posiadacza świń o padłej sztuce lub o podejrzeniu wystąpienia ASF jest przeprowadzone badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała lub

badanie sekcyjne świń znajdujących się w stadzie, a w razie konieczności są pobierane próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF.

Na obszarze ochronnym powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza w gospodarstwach utrzymujących świnie, dwa razy w roku, w możliwie równych odstępach czasu (nie krótszych niż 4 miesiące), kontrolę przestrzegania zakazów i nakazów, o których mowa w § 1 i § 2, oraz obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała. Badanie kliniczne świń jest przeprowadzane zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji 2003/422/WE. W przypadku stwierdzenia niewykonania nakazów i zakazów, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1, 3–6 i § 2 ust. 1 oraz niespełnienia obowiązku, którym mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkową kontrolę przestrzegania zakazów i nakazów, o których mowa powyżej, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała.

W przypadku przemieszczania świń z gospodarstw położonych na obszarze ochronnym, niespełniających wymagań zawartych w § 8 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa trzeciego, świnie zostają poddane badaniu, o którym mowa w § 8 ust. 2 pkt 3 tego rozporządzenia.

Z obszaru każdego powiatu lub jego części znajdujących się na obszarze ochronnym urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF:

- 1) o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, a w szczególności od świń:
  - a) padłych, u których nie można wykluczyć zakażenia wirusem ASF,

- b) które wykazują nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których niemożliwe jest postawienie diagnozy,
  - c) mających:
    - objawy chorobowe wraz z gorączką lub
    - gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;
- 2) w przypadku gdy istnieje podejrzenie wystąpienia ASF, od świń, o których mowa w § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny.

Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, od każdego dzika odstrzelonego lub znalezionej martwej (w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych) na obszarze ochronnym lub dostarczonego do położonego na tym obszarze punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W przypadku dzików odstrzelonych niewykazujących żadnych objawów chorobowych, dopuszcza się pobieranie próbek do badań w kierunku wykrycia wirusa ASF przez przeszkolonych myśliwych, którzy zostaną przeszkoleni w wyniku dostarczenia przez powiatowego lekarza weterynarii myśliwym oraz kołom łowieckim wytycznych, a także ulotek, zgodnie z ust. 3.7.

Każda tusza odstrzelonego dzika powinna być oznakowana znakiem zawierającym numer kolejny tuszy, numer koła łowieckiego, miejscowość i datę pozyskania tuszy.

Myśliwi, pracownicy Służby Leśnej, Straży Granicznej oraz osoby mające kontakt z martwymi dzikami mają obowiązek zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików. Na obszarze ochronnym myśliwi informują na piśmie właściwego powiatowego lekarza weterynarii o terminach planowanych polowań.

Każdy odstrzelony dzik na obszarze ochronnym jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze:

- 1) punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub
- 2) innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W punktach i zakładach, o których mowa powyżej, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się wirusa ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza oględziny tuszy, zwracając uwagę na zmiany chorobowe, które mogą wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1069/2009:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików,
  - 2) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym sierść i skóra, w przypadku których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF,
  - 3) narogi i patrochy i inne części ciała odstrzelonego chorego dzika
- na obszarze ochronnym są kwalifikowane jako materiał kategorii 1 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009.

Patrochy odstrzelonego dzika na obszarze ochronnym są kwalifikowane jako materiał kategorii 2 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1069/2009.

Tusze odstrzelonych dzików na obszarze ochronnym, bez patrochów, w przypadku gdy uzyskano ujemny wynik badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF, a które nie są przeznaczone do spożycia przez ludzi, są kwalifikowane jako materiał kategorii 3 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1069/2009.

Obszar obejmujący terytorium Rzeczypospolitej Polskiej znajdujący się poza obszarem zagrożenia, obszarem objętym ograniczeniami oraz obszarem ochronnym

Na obszarze obejmującym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej znajdującym się poza obszarem zagrożenia, obszarem objętym ograniczeniami oraz obszarem ochronnym, próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF są pobierane przez powiatowego lekarza weterynarii, po otrzymaniu zawiadomienia zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w następujący sposób:

1) od świń, w przypadku gdy padnięcia w stadzie wynoszą:

- a) u prosiąt – powyżej 20%,
- b) u warchlaków – powyżej 10%,
- c) u tuczników – powyżej 5%

– z tym, że przed pobraniem takich próbek powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza kontrolę stanu zdrowia świń w stadzie, w tym badanie kliniczne świń wraz pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała lub badanie sekcyjne padłych świń, i pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF od świń mających objawy chorobowe i gorączkę lub padłych albo mających gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;

2) od świń wykazujących nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których jest niemożliwe postawienie diagnozy, lub objawy wskazujące na podejrzenie zakażenia wirusem ASF, przed pobraniem próbek do badań laboratoryjnych mających na celu wykrycie ASF powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza kontrolę stanu zdrowia świń w stadzie, w tym badanie kliniczne świń wraz pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała lub badanie sekcyjne padłych świń, i pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF od świń mających objawy chorobowe wraz z gorączką lub padłych albo mających gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;

3) z każdego znalezionej martwego dzika (w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych) i z każdego odstrzelonego chorego dzika.

3.2.3. Rodzaj próbek pobieranych do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, przesyłanie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF oraz wykonywanie badań laboratoryjnych

Rodzaj pobieranych próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF od żywych, padłych lub poddanych ubojowi świń oraz znalezionych martwych lub odstrzelonych dzików, jest określony w rozdziale V lit. B załącznika do decyzji 2003/422/WE.

Od żywych świń i odstrzelonych dzików do badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF pobiera się próbki krwi, a od padłych lub poddanych ubojowi świń i znalezionych martwych dzików – migdałki, węzły chłonne (żołądkowe, wątrobowe, podzuchwowe, zagardłowe), śledzionę, nerki, tkankę płucną i jeżeli to możliwe – krew. W przypadku zwłok dzików ulegających autolizie do badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF pobiera się kość długą lub mostek.

Próbki pobrane od żywych, padłych lub poddanych ubojowi świń bada się metodą qRT – PCR, a gdy wynik badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF, przeprowadzonego metodą PCR jest dodatni przeprowadzone jest również badanie metodą ELISA. Na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym, w przypadku podejrzenia występowania w stadzie świni chronicznie zakażonej wirusem ASF, próbki bada się metodą ELISA.

Na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami, próbki pobrane od znalezionych martwych lub odstrzelonych dzików bada się metodą qRT – PCR oraz, jeżeli jest możliwe pobranie odpowiednich próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, metodą ELISA.

Na obszarze ochronnym próbki pobrane od znalezionych martwych lub odstrzelonych dzików bada się metodą qRT – PCR.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej położonym poza obszarem zagrożenia, obszarem objętym ograniczeniami oraz obszarem ochronnym znalezione martwe oraz odstrzelone chore dziki bada się metodą qRT – PCR.

W przypadku podejrzenia uzyskania fałszywie dodatniego lub uzyskania wątpliwego wyniku badania metodą ELISA przeprowadza się badanie serologiczne potwierdzające metodą IB lub IPT.

Wszystkie badania laboratoryjne w kierunku wykrycia ASF przeprowadzane w ramach programu są wykonywane w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1482, z późn. zm.).

3.2.4. Inne działania podejmowane na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym

Po stwierdzeniu ASF u dzika powiatowy lekarz weterynarii zarządza środki zwalczania choroby, zgodnie z przepisami o zwalczaniu afrykańskiego pomoru świń wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Ponadto powiatowy lekarz weterynarii w gospodarstwach położonych w wyznaczonym obszarze o promieniu 10 km wokół przypadku ASF u dzika może:

- 1) przeprowadzić badanie kliniczne świń;
- 2) dokonać indywidualnego oznakowania świń;
- 3) pobrać od świń próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF;
- 4) nakazać ubój lub zabicie świń, na podstawie art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt – jeżeli wymaga tego sytuacja epizootyczna.

3.3. Wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Białorusią i Ukrainą

Na drogowych przejściach granicznych z Białorusią i Ukrainą podejmuje się następujące środki bioasekuracji:

- 1) wyłożenie mat dezynfekcyjnych, a także stałe utrzymywanie wyłożonych mat w stanie zapewniającym utrzymanie skuteczności działania środka dezynfekcyjnego;
- 2) oczyszczanie i dezynfekcję środków transportu przeznaczonych do przewozu zwierząt, wjeżdżających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji 2013/426/UE z dnia 5 sierpnia 2013 r. w sprawie środków mających na celu zapobieżenie wprowadzaniu do Unii wirusa afrykańskiego pomoru świń z niektórych państw trzecich lub części terytorium państw trzecich, w których potwierdzono obecność choroby, oraz uchylającą decyzję 2011/78/UE (Dz. Urz. UE L 211 z 07.08.2013, str. 5, z późn. zm.).

3.4. Zakup kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz dzików

W ramach programu zostanie zakupionych 21 kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz dzików.

3.5. Sfinansowanie budowy odłowni żywołownych do odłowu dzików

W ramach programu zostanie sfinansowana budowa odłowni żywołownych – po jednej odłowni dla 5 obwodów łowieckich, w celu:

- 1) odławiania, a następnie dokonania odstrzału odłowionych watah (stad) dzików, od których to dzików będą pobierane próbki do badań laboratoryjnych. Pobrane próbki będą podlegać badaniom laboratoryjnym w kierunku ASF, zgodnie z ust. 3.2.2;
- 2) sprawdzania wielkości migracji dzików z terytorium Białorusi i ich ewentualnego zarażenia wirusem ASF (2 odłownie ustawione przy granicy państwa);
- 3) oceny szerzenia się wirusa ASF w obrębie watah dzików.

Warunkiem sfinansowania budowy ww. odłowni jest uzyskanie zezwolenia ministra właściwego do spraw środowiska, o którym mowa w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2015 r. poz. 2168).

3.6. Zakup środków dezynfekcyjnych dla myśliwych i pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe do dezynfekcji po dokonaniu odstrzału dzików

W ramach programu zostaną zakupione środki dezynfekcyjne dla myśliwych oraz pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe do dezynfekcji miejsc patroszenia dzików, sprzętu i urządzeń służących do obróbki i transportu tusz odstrzelonych dzików.

3.7. Przeprowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego oraz pasz, rolników, myśliwych, władz samorządowych oraz społeczeństwa

W ramach realizacji programu będą publikowane ulotki:

- 1) dla rolników i podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego oraz pasz, zawierające następujące informacje o:
  - a) ASF oraz jego objawach,
  - b) sposobie rozprzestrzeniania się choroby,
  - c) postępowaniu posiadacza zwierząt w związku z podejrzeniem wystąpienia lub wystąpieniem ASF,
  - d) przysługujących odszkodowaniach za świnie poddane ubojowi lub zabite lub padłe w wyniku zastosowanie zabiegów nakazanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej,
  - e) zasadach bioasekuracji,
  - f) zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi,
  - g) unieszkodliwianiu zwłok świń oraz zasadach przeprowadzania oczyszczania i odkażania w gospodarstwach;
- 2) dla myśliwych – zawierające informacje o:
  - a) ASF oraz jego objawach,

- b) sposobie postępowania myśliwego z tuzą dzika po dokonaniu polowania, w tym sposobie pobierania próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF od dzików odstrzelonych niewykazujących żadnych objawów chorobowych,
- c) zabezpieczeniu środków transportu do transportu odstrzelonych dzików w sposób minimalizujący ryzyko rozprzestrzenienia się wirusa ASF. Dystrybucja ulotek odbywa się za pośrednictwem terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej. Ulotki dystrybuuje się na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podczas wykonywanych kontroli wśród podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego, pasz oraz posiadaczy świń (w ramach m.in. wizyt w stadach, w których są utrzymywane świny). Dodatkowo, ulotki dystrybuuje się wśród myśliwych, kół łowieckich, sołtysów, wójtów, burmistrzów, prezydentów miast. Informacje o istniejącym zagrożeniu są przekazywane również przez media w postaci m.in.: audycji informacyjnych, w których przekazuje się informacje na temat choroby oraz ewentualnych dróg jej rozprzestrzeniania, a także informacje o postępowaniu w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia ASF, bioasekuracji w gospodarstwie, zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi oraz o właściwym zagospodarowaniu zwłok świń oraz postępowaniu z tuzami odstrzelonych dzików i o zasadach polowań.

3.8. Przeprowadzenie przez organy Inspekcji Weterynaryjnej szkoleń dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz oraz dla rolników i myśliwych

W ramach programu organy Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzą grupowe szkolenia dla rolników i myśliwych oraz podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez Inspekcję Weterynaryjną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz. Celem szkoleń będzie przekazanie wiedzy o ASF. Tematyka szkoleń będzie obejmować m.in.: objawy ASF, zgłaszanie podejrzeń wystąpienia ASF, postępowanie po zgłoszeniu podejrzenia wystąpienia ASF, zasady wypłacania odszkodowań, zasady bioasekuracji w gospodarstwie oraz zasady postępowania myśliwego biorącego udział w polowaniu, tak aby zapobiec rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, informację o zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi oraz o właściwym zagospodarowaniu zwłok.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Działania podejmowane w związku z realizacją programu:

2016 rok

kontrola, nadzór

badania

inne (np. środki bioasekuracji, kampania informacyjna, szkolenia, ubój lub zabicie świń)

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizowanego programu

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu monitorowania zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i mającego na celu poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie. W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

4.3. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których program będzie realizowany

Program wprowadza się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Program jest realizowany na obszarze 16 województw, obejmujących 314 powiatów oraz 66 miast na prawach powiatów.

Mapa 2. Podział administracyjny Rzeczypospolitej Polskiej

4.4. Opis środków przewidzianych w programie

4.4.1. Powiadomienie o podejrzeniu wystąpienia ASF

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt, posiadacz zwierząt jest obowiązany do niezwłocznego zgłoszenia podejrzenia wystąpienia ASF. Obowiązek ten realizują również osoby mające kontakt ze zwierzętami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych, z tym że lekarz weterynarii wezwany do zwierzęcia, w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, informuje posiadacza zwierzęcia o obowiązkach określonych w art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i nadzoruje ich wykonanie do czasu przybycia powiatowego lekarza weterynarii lub osoby przez niego upoważnionej. Zgłoszenia należy dokonać do powiatowego lekarza weterynarii bezpośrednio albo za pośrednictwem najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej lub właściwego miejscowo organu samorządu terytorialnego (wójta, burmistrza, prezydenta miasta). Dodatkowo, posiadacz świni informuje urzędowego lekarza

weterynarii o każdym przypadku padnięcia świni w gospodarstwie na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym, zgodnie z § 18 ust. 2 rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

4.4.2. Zwierzęta i populacja zwierząt objętych programem

Tabela 2. Liczba stad oraz pogłowie świń, z podziałem uwzględniającym wielkość gospodarstw (źródło: Agencja Rolnictwa i Modernizacji Rolnictwa, stan na dzień 31 grudnia 2014 r.)

województwo	liczba świń						liczba sietzib stad					
	1-10	11-25	26-100	101-500	501-1000	pow. 1000	1-10	11-25	26-100	101-500	501-1000	pow. 1000
dolnośląskie	14 213	23 601	39 284	30 728	21 426	128 299	3 221	1 440	872	162	31	29
kujawsko-pomorskie	43 936	110 973	379 362	441 210	168 979	341 017	9 391	6 514	7 633	2 240	247	131
lubelskie	93 281	96 577	118 305	157 959	83 179	330 199	23 014	6 053	2 610	719	121	136
lubuskie	6 783	12 350	25 323	26 235	14 420	204 830	1 492	742	536	134	20	45
łódzkie	57 901	115 466	225 831	290 853	163 830	584 823	12 244	6 972	4 893	1 317	239	226
małopolskie	38 588	49 672	65 971	54 501	17 504	38 646	9 236	3 069	1 493	266	25	10
mazowieckie	83 729	130 555	210 800	287 329	157 684	1 610 452	18 482	7 994	4 547	1 331	218	333
opolskie	12 889	31 793	115 413	159 117	46 579	161 798	2 691	1 881	2 271	837	68	55
podkarpackie	43 435	47 043	53 905	39 151	15 249	63 060	10 674	2 930	1 235	194	22	19
podlaskie	28 426	34 513	55 573	90 811	71 203	215 068	6 704	2 118	1 174	412	103	85
pomorskie	19 313	47 234	125 855	145 531	51 761	325 277	3 975	2 800	2 615	749	76	81
śląskie	14 483	30 169	68 828	65 343	16 546	126 547	2 996	1 803	1 453	331	26	25
świętokrzyskie	34 312	45 207	64 140	63 889	25 685	177 264	8 134	2 795	1 447	328	40	63
warmińsko-mazurskie	11 299	23 263	81 147	171 389	82 419	585 172	2 498	1 409	1 588	790	119	144
wielkopolskie	74 212	198 641	770 478	1 079 641	477 299	1 683 438	15 201	11 592	15 048	5 370	683	558
zachodniopomorskie	9 240	18 903	35 252	31 939	20 160	907 002	1 971	1 153	777	145	27	108
SUMA	586 040	1 015 960	2 435 467	3 135 626	1 433 923	7 482 892	131 924	61 265	50 192	15 325	2 065	2 048

Zgodnie z danymi Polskiego Związku Łowieckiego oraz Dyrekcji Generalnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, w roku łowieckim 2013/2014 liczba dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosiła ponad 285 tys. sztuk.

Liczbę dzików w poszczególnych województwach przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Liczba dzików w poszczególnych województwach (źródło: Główny Urząd Statystyczny, stan na dzień 10 marca 2015 r.)

Województwo	Pogłowie dzików w tysiącach sztuk
Dolnośląskie	23,0
Kujawsko-pomorskie	13,7
Lubelskie	16,8
Lubuskie	19,0
Łódzkie	8,3
Małopolskie	5,7
Mazowieckie	19,7
Opolskie	10,4
Podkarpackie	11,8
Podlaskie	10,4
Pomorskie	19,1
Śląskie	9,5
Świętokrzyskie	5,5
Warmińsko-mazurskie	27,1
Wielkopolskie	27,8
Zachodniopomorskie	36,3
W sumie	264,1

4.4.3. Identyfikacja i rejestracja zwierząt oraz gospodarstw

Podstawa prawna identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz gospodarstw:

- 1) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2015 r. poz. 1172, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2015 r. poz. 807, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie sposobu oznakowania bydła, owiec i kóz oraz świń, określenia wzorów znaków identyfikacyjnych oraz wymagań i warunków technicznych kolczyków dla zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 220, poz. 1635, z późn. zm.).

Oznakowania świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dokonuje się przez założenie kolczyka na lewą małżowinę uszną zwierzęcia lub wytatuowanie w obu małżowinach usznych albo na grzbiecie zwierzęcia numeru siedziby stada nadanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, koszty związane z oznakowaniem świń ponosi ich posiadacz.

Indywidualnego oznakowania świń na obszarze zagrożenia oraz obszarze ochronnym, o którym mowa w ust. 3.2.4, dokonuje urzędowy lekarz weterynarii przez założenie kolczyka z kolejnym numerem zwierzęcia w stadzie. Kolejny numer zwierzęcia w stadzie musi być wykonany w sposób trwały i czytelny. Koszty związane z indywidualnym oznakowaniem świni w stadzie w takim przypadku są pokrywane z budżetu państwa.

4.4.4. Kwalifikacja zwierząt i stad

Została opisana w ust. 3.2.

4.4.5. Zasady przemieszczania zwierząt

W związku z wystąpieniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ASF u dzików zostało wydane rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń określające zasady dla przemieszczania żywych świń z i do obszaru ochronnego, obszaru objętego ograniczeniami obszaru zagrożenia zarówno na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza to terytorium.

Na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami został wprowadzony obowiązek zaopatrywania świń przemieszczanych na tym obszarze oraz z tego obszaru poza ten obszar do miejsca położonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w świadectwo zdrowia wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii na podstawie badania klinicznego świń przeprowadzonego nie wcześniej niż 24 godziny przed przemieszczeniem tych świń, zawierające:

- 1) dane identyfikacyjne wystawiającego świadectwo;
- 2) numer świadectwa;
- 3) liczbę przemieszczanych świń;
- 4) numery identyfikacyjne świń;
- 5) miejsce pochodzenia świń;
- 6) miejsce przeznaczenia świń;
- 7) określenie środka transportu świń oraz jego numer rejestracyjny;
- 8) poświadczenie spełniania przez świnię wymagań zdrowotnych określonych w przepisach o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 9) datę wystawienia oraz pieczęć i podpis urzędowego lekarza weterynarii.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, nadzór nad przemieszczaniem zwierząt sprawuje powiatowy lekarz weterynarii.

4.4.6. Zastosowane badania i plany pobierania

Zostały opisane w ust. 3.2.

4.4.7. Zastosowanie szczepionki i plany szczepień

Nie dotyczy.

4.4.8. Informacje i ocena dotycząca środków bezpieczeństwa biologicznego (zarządzanie i infrastruktura)

Zostały opisane w ust. 3.2.2 oraz 3.3.

4.4.9. Środki w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku ASF

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 754), w przypadku stwierdzenia choroby w gospodarstwie powiatowy lekarz weterynarii wyznacza je jako ognisko choroby. Działania podejmowane po wyznaczeniu ogniska choroby zostały określone w § 4 oraz § 6–10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

Działania podejmowane w przypadku wystąpienia choroby u dzika zostały określone w § 18 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

4.4.10. System odszkodowań dla posiadaczy świń poddanych ubojowi lub zabitych

Odszkodowania wypłaca się zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.4.11. Kontrola wdrażania programu i sprawozdawczość

Na podstawie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu.

W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji, zgodnie z przepisami art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającego przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczące zdrowia roślin i materiału przeznaczonego do reprodukcji roślin, zmieniającego dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylające decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1).

5. Korzyści wynikające z realizacji programu

Przeprowadzenie działań objętych programem przyczyni się do ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również terytorium Unii Europejskiej, przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF. Odpowiednio wczesne wykrycie zakażenia wirusem ASF pozwoli na podjęcie adekwatnych działań zapobiegających jego rozprzestrzenianiu się, a tym samym ograniczenie strat ekonomicznych z tego tytułu.

6. Dane dotyczące rozwoju epidemiologicznego w ciągu ostatnich pięciu lat

6.1. Rozwój choroby

Łącznie w 2014 r. stwierdzono 30 przypadków ASF u dzików oraz 2 ogniska ASF u świń – wszystkie zlokalizowane w pobliżu granicy z Białorusią na obszarze dwóch powiatów – sokólskiego i białostockiego w województwie podlaskim.

6.1.2. Dane dotyczące zwierząt

Nie dotyczy.

6.2. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

Rok: 2014

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	1 633	4
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	13 666	6
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	6 370	31
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	14 412	45
Razem				36 081	86

Rok: 2013

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Rzeczpospolita Polska	świnie i dziki	badanie serologiczne	ELISA	484	0
Rzeczpospolita Polska	świnie i dziki	inne badanie	PCR	12 737	0
Razem				13 221	0

6.3. Dane dotyczące zakażenia

Nie dotyczy.

6.4. Dane dotyczące statusu pod koniec każdego roku

W 2014 r. na terytorium Polski stwierdzono 30 przypadków oraz 2 ogniska ASF.

6.5. Dane dotyczące programów szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

6.6. Dane dotyczące dzikiej zwierzyny**6.6.1. Oszacowanie liczebności populacji zwierząt wolno żyjących**

Dane w ust. 4.4.2.

6.6.2. Nadzór nad chorobami i inne w odniesieniu do zwierząt wolno żyjących

Nie dotyczy.

6.6.3. Dane dotyczące szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

7. Założenia programu**7.1. Założenia w zakresie badań laboratoryjnych**

Rok: 2016 Choroba: ASF   Gatunek zwierząt: świnie

Region	Rodzaj badania	Populacja docelowa	Rodzaj próbki	Cel	Liczba planowanych badań
Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami	PCR	świnie	krew, narządy	wykrycie ASF	11 508
Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami	ELISA	świnie	krew, narządy	wykrycie ASF	142
Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami	badanie serologiczne potwierdzające (IB/IPT)	świnie	krew, narządy	wykrycie ASF	3
Obszar ochronny	PCR	świnie	krew, narządy	wykrycie ASF	46
Obszar ochronny	ELISA	świnie	krew, narządy	wykrycie ASF	5
Obszar ochronny	badanie serologiczne potwierdzające (IB/IPT)	świnie	krew, narządy	wykrycie ASF	1
Pozostała część terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	PCR	świnie	krew, narządy	wykrycie ASF	1 251
RAZEM					12 956

Rok: 2016 Choroba: ASF   Gatunek zwierząt: dziki

Region	Rodzaj badania	Populacja docelowa	Rodzaj próbki	Cel	Liczba planowanych badań
Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami	PCR	dziki	krew, narządy	wykrycie ASF	3 228

Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami	ELISA	dziki	krew, narządy	wykrycie ASF	3 157
Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami	badanie serologiczne potwierdzające (IB / IPT)	dziki	krew, narządy	wykrycie ASF	63
Obszar ochronny	PCR	dziki	krew, narządy	wykrycie ASF	4 545
Pozostała część terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	PCR	dziki	krew, narządy	wykrycie ASF	3 310
RAZEM					14 303

7.1.1. Założenia w zakresie badań diagnostycznych

Zostały opisane w ust. 3.2.

7.1.2. Założenia w zakresie badania stad i zwierząt

Zostały opisane w ust. 3.2.

7.2. Założenia w zakresie kwalifikacji stad i zwierząt

Nie dotyczy.

7.3. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia

7.3.1. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

7.3.2. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

8. Szczegółowa analiza kosztów realizacji programu

8.1. Koszty realizacji programu wprowadzonego na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami w 2016 r.

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł	Koszt jednostkowy w euro	Kwota całkowita w euro	Wniosek o dofinansowanie z funduszy unijnych (tak/nie)
1. Badania							
1.1. Koszt pobierania próbek	świnie	11 416 świń	11,10	126 717,60	2,75	31 394,00	tak
	padle dziki	142 dziki	103,17	14 650,14	25,60	3 635,20	tak
	odstrzelone dziki, w tym dostarczenie odstrzelonych dzików do badań oraz unieszkodliwianie tusz dzików, które nie mogą być zagospodarowane przez myśliwych ¹⁾	3 086 dziki	310,63	958 604,18	77,08	237 868,88	tak
1.2. Koszt analizy	test PCR	14 644 badań	147,79	2 164 236,76	36,67	536 995,48	tak
	ELISA	3 207 badań	56,00	179 592,00	13,90	44 577,30	tak
	badanie serologiczne potwierdzające (IB lub IPT)	64 badania	122,76	7 856,64	30,46	1 949,44	tak

2. Badanie kliniczne stad oraz kontrola bioasekuracji	koszty pracy i dojazdów	5 490 wizyt	122,00	669 780,00	30,27	166 182,30	tak
3. Czyszczenie i dezynfekcja	środki dezynfekcyjne na przejścia graniczne z Białorusią i Ukrainą ²⁾	2 745 kg	234,06	642 494,70	58,08	159 429,60	tak
	środki dezynfekcyjne dla myśliwych i pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe	6 kg	234,06	1 404,36	58,08	348,48	tak
4. Materiały eksploatacyjne i sprzęt specjalny	maty dezynfekcyjne na przejścia graniczne z Białorusią i Ukrainą ²⁾	1 200 sztuk	404,88	485 856,00	100,47	120 564,00	tak
5. Inne koszty	wydruk ulotek informacyjnych	10 000 sztuk	0,27	2 700,00	0,07	700,00	tak
	przeprowadzone szkoleń grupowych	4 szkolenia	1 500,00	6 000,00	372,21	1 488,84	nie
	indywidualne oznakowanie – praca ³⁾	800 godzin	53,00	42 400,00	13,15	10 520,00	nie
	odszkodowanie za zabite świnie ³⁾	1 520 sztuk	484,00	735 680,00	120,10	182 552,00	tak
	odszkodowanie za świnie poddane ubojowi ³⁾	3 800 sztuk	350,00	1 330 000,00	86,85	330 030,00	tak

	kontener do przetrzywania tusz dzików ⁴⁾	21 sztuk	26 000,00	546 000,00	6 451,61	135 483,81	tak
	wycena przez rzeczoznawców ³⁾	1 120 godzin	33,16	37 139,20	8,23	9 217,60	nie
	zabicie świń oraz unieszkodliwienie świń zabitych (usługi, załadunek, transport) wraz z kosztami dojazdu w celu zabicia świń oraz koszty transportu świń do uboju ³⁾	5 320 sztuk	93,85	499 282,00	23,29	123 902,80	tak
	odłowne żywołowne do odłowu dzików	5 sztuk	9 240,00	46 200,00	2 292,80	11 464,00	nie
	RAZEM			8 496 593,58		2 108 303,73	
	w tym koszty kwalifikowane:			8 364 854,38		2 075 613,29	

¹⁾ W tym 316 zł brutto (256,91 zł netto) za dostarczenie dzika odstrzelonego do badań – w przypadku samców, 400 zł brutto (325,20 zł netto) za dostarczenie dzika odstrzelonego do badań – w przypadku samic.

²⁾ Szacunkowe koszty, które dotyczą wszystkich przejść granicznych objętych programem, bez względu na ich położenie.

³⁾ Szacunkowe koszty, które dotyczą środków podejmowanych zgodnie z ust. 3.2.4 na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze ochronnym.

⁴⁾ Szacunkowe koszty, które dotyczą zakupu wszystkich kontenerów chłodniczych, niezależnie od ich późniejszej lokalizacji.

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,03 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 6 października 2015 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2015 r.

Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostały dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2016, w ramach limitu wydatków. Koszty programu będą finansowane ze środków budżetowych w ramach rozdziału 01022 i rezerwy celowej przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej. 75% kosztów kwalifikowalnych będzie podlegało współfinansowaniu ze środków finansowych Unii Europejskiej.

8.2. Koszty realizacji programu związane ze zwalczaniem ognisk ASF w 2016 r.

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł	Koszt jednostkowy w euro	Kwota całkowita w euro	Wniosek o dofinansowanie z funduszy unijnych (tak/nie)
1. Badania							
1.1. Koszt pobierania próbek	świnie	92 świnię	11,10	1 021,20	2,75	253,00	tak
1.2. Koszt analizy	test PCR	92 badania	147,79	13 596,68	36,67	3 373,64	tak
	ELISA	92 badania	56,00	5 152,00	13,90	1 278,80	tak
	badanie serologiczne potwierdzające (IB lub IPT)	2 badania	122,76	245,52	30,46	60,92	tak
2. Perlustracja, badanie kliniczne stad w obszarze zapowietrzonym i obszarze zagrożonym	koszty pracy	564 godzin	41,00	23 124,00	10,17	5 735,88	nie
	koszty dojazdów	9 400 km	0,80	7 520,00	0,20	1 880,00	nie
3. Czyszczenie i dezynfekcja	środki dezynfekcyjne	636 kg	234,06	148 862,16	58,08	36 938,88	tak

	dezynfekcja gospodarstw w obszarze zagrożonym i zapowietrzonym	188 usług	519,82	97 726,16	128,99	24 250,12	tak	
	koszt zniszczenia ściółki	40 080 kg	1,05	42 084,00	0,26	10 420,80	tak	
4. Materiały eksploatacyjne i sprzęt specjalny	maty dezynfekcyjne	16 sztuk	404,88	6 478,08	100,47	1 607,52	tak	
5. Inne koszty	odszkodowanie za zabite świnie	700 sztuk	484,00	338 800,00	120,10	84 070,00	tak	
	wycena przez rzeczoznawców	752 godzin	33,16	24 936,32	8,23	6 188,96	nie	
	zabicie świń oraz umieszkodliwienie świń zabitych (usługi, załadunek, transport) wraz z kosztami dojazdu w celu zabicia świń	700 sztuk	298,95	209 265,00	74,18	51 926,00	tak	
RAZEM							227 984,52	
w tym koszty kwalifikowane:							214 179,68	

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,03 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 6 października 2015 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2015 r.

Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostały dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2016, w ramach limitu wydatków. Koszty programu będą finansowane ze środków budżetowych w ramach rozdziału 01022 i rezerwy celowej przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej. 75% kosztów kwalifikowalnych będzie podlegać współfinansowaniu ze środków finansowych Unii Europejskiej.

8.3. Koszty realizacji programu wprowadzonego na obszarze ochronnym w 2016 r.

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł	Koszt jednostkowy w euro	Kwota całkowita w euro	Wniosek o dofinansowanie z funduszy unijnych (tak/nie)
1. Badania							
1.1. Koszt pobierania próbek	świnie	46 świń	11,10	510,60	2,75	126,50	tak
	padle dziki	177 dzików	103,17	18 261,09	25,60	4 531,20	tak
	odstrzelone dziki ¹⁾	4 368 dzików	63,93	279 246,24	15,86	69 276,48	tak
1.2. Koszt analizy	test PCR	4 591 badań	147,79	678 503,89	36,67	168 351,97	tak
	ELISA	5 badań	56,00	280,00	13,90	69,50	tak
	badanie serologiczne potwierdzające (IB lub IPT)	1 badanie	122,76	122,76	30,46	30,46	tak
2. Badanie kliniczne stad oraz kontrola bioasekuracji	praca i dojazdy	17 475 wizyt	122,00	2 131 950,00	30,27	528 968,25	tak
3. Inne koszty	wydruk ulotek informacyjnych	20 000 sztuk	0,27	5 400,00	0,07	1 400,00	tak
	przeprowadzenie szkoleń grupowych	7 szkoleń	1 500,00	10 500,00	372,21	2 605,47	nie

	unieszkodliwienie tusz dzików, które nie mogą być zagospodarowane przez myśliwych	1 310 sztuk	454,00	594 740,00	112,66	147 584,60	tak
	RAZEM			3 719 514,58		922 944,43	
	w tym koszty kwalifikowane:			3 709 014,58		920 338,96	

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,03 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 6 października 2015 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2015 r.

Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostały dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2016, w ramach limitu wydatków. Koszty programu będą finansowane ze środków budżetowych w ramach rozdziału 01022 i rezerwy celowej przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej. 75% kosztów kwalifikowalnych będzie podlegać współfinansowaniu ze środków finansowych Unii Europejskiej.

¹⁾ W tym 37 zł brutto (30,08 zł netto) zwrotu kosztów funkcjonowania kontenerów do przetrzymywania tusz dzików.

8.4. Koszty realizacji programu wprowadzonego na pozostałej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł	Koszt jednostkowy w euro	Kwota całkowita w euro	Wniosek o dofinansowanie z funduszy unijnych (tak/nie)
1. Badania							
1.1. Koszt pobierania próbek	świnie	1 251 świń	11,10	13 886,10	2,75	3 440,25	tak
	padle i chore odstrzelone dziki	3 310 dzików	103,17	341 492,70	25,60	84 736,00	tak
1.2. Koszt analizy	test PCR	4 561 badań	147,79	674 070,19	36,67	167 251,87	tak
	wydruk ulotek informacyjnych	110 000 sztuk	0,27	29 700,00	0,07	7 700,00	tak
2. Inne koszty	przeprowadzenie szkoleń grupowych	294 szkolenia	1 500,00	441 000,00	372,21	109 429,74	nie
	RAZEM			1 500 148,99		372 557,86	
	w tym koszty kwalifikowane:			1 059 148,99		263 128,12	

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,03 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 6 października 2015 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2015 r.

Są to szacunkowe koszty, które zostały dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2016 w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej. Koszty Programu będą finansowane ze środków budżetowych w ramach rozdziału 01022 i rezerwy celowej przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej. 75% kosztów kwalifikowalnych będzie polegać na dofinansowaniu ze środków finansowych Unii Europejskiej.